

פעילות מס' 4 << אגדה אורבנית *

מטרות:

1. להכיר את הסביבה הקרובה ביישוב.
2. לאתר מקומות בעיר אשר משפיעים על איכות סביבתנו וחיינו.
3. לעודד את הנוער למעורבות ולנקיטת עמדה בנושאים המשפיעים על איכות חיינו בסביבתנו הקרובה.

משך הפעילות: 90 דקות

עזרים:

- קטע "אגדה אורבנית" (כמספר המשתתפים)
- כרטיס משימה קבוצתית
- דף תכנון סיור ותצפית לכל משתתף

מהלך הפעילות

פעילות 15 תמצץ מחול אבותי בית הספר, לאורך רחובות העיר / היישוב.

שלב א' << במליאה

המנחה יחלק למשתתפים את הקטע "אגדה אורבנית" של אורי אורבך ויבקש מאחד מהם לקרוא את הקטע ויברר עם המשתתפים:

1. מהי הבעיה העיקרית העולה מתוך הקטע? תנו דוגמאות מהכתוב המוכיחות זאת.
2. האם לדעתכם בעיה זו היא בת שינוי?
3. איך נראית העיר שלכם בהשוואה לעיר המופיעה באגדה האורבנית שלפניכם?

שלב ב' << קבוצתי

1. הכיתה תתכנס בנקודה המאפשרת תצפית על השכונה, העיר או היישוב (על גג בניין גבוה או על גבעה שלטת או בריכת מים וכד').
2. המנחה יחלק את המשתתפים לקבוצות משימה בתחומים עירוניים-סביבתיים שונים שבאים לידי ביטוי בעיר מגוריהם על פי הנושאים הבאים:
קבוצה א' – תחבורה ציבורית (רכבת, אוטובוס, מונית - נתיבים נפרדים, נוחות נסיעה, זמני נסיעה, פריסת קווים).
קבוצה ב' – מיחזור פסולת (מתקנים להפרדת פסולת, נקודות איסוף עירוניות)
קבוצה ג' – חצרות, גינות פרטיות, חדרי מדרגות בבתיים משותפים ואתרים אחרים בתחומי הפרט.
קבוצה ד' – גנים ציבוריים, מועדונים, מתנ"סים, מגרשי ספורט ואתרים.
קבוצה ה' – מרכז מסחרי בתחום העיר.
3. כל קבוצה תקבל כרטיס משימה ותתבקש לענות על השאלות שבו.

* פעילות זו מתבססת חלקית על הפעילות "איכות הסביבה שלי" מתוך החוברת "לחיות ביפה", מינהל חברה ונוער

כרטיס משימה קבוצתית

1. תארו את האתר/ הנושא בו אתם עוסקים (מיקום ותיאור סביבתי).
2. מהי לדעתכם חשיבות האתר / הנושא בשכונה/ ביישוב?
3. בררו עם שכנים ועוברי אורח: מה הם חושבים על אתר / נושא זה?
4. מהם ההשפעות החינוכיות וההשפעות השליליות של אתר / נושא זה על איכות חיינו?
5. במהלך הסיור כתבו את רשמכם והחלטותיכם בדף תצפית מיוחד שקיבלתם לפני הסיור.
6. התכוננו לדווח בפני המליאה.

שלב ג' << במליאה

דיווח הקבוצות.

שאלות לדין:

1. אילו בעיות, מן הבעיות שהועלו, הן הפיכות לדעתכם? פרטו.
2. למה אתם מוכנים להתגייס בשמירה על איכות הסביבה לאור מה ששמעתם?

למנחה: להלן רשימה אפשרית של החלטות, שתוכל להיעזר בה:

- א. פעולות הסברה בקרב התושבים.
- ב. מפגשים, תצפיות ודיונים עם מקבלי החלטות בסביבה הקרובה.
- ג. המלצות למועצת התלמידים ולהנהלת בית הספר ליישום חלק ממסקנות הדיון.

נספח << אגדה אורבנית / אורי אורבך

בארץ אורבניה בין חניון לקניון, בין כביש חוצה לכביש עוקף, בין מסעף למחלף, הייתה פעם פיסת אדמה קטנה, ויהי הדבר לפלא.

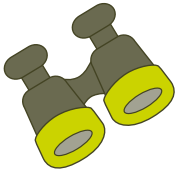
בארץ אורבניה, בינות לקניוני פאר ענקיים וכבישים תלת מסלוליים, בין מדרכות משתלבות לבין כבישים עוקפים, מול מחלפי ענק ורמזורים תלויים היה הייתה פעם פיסת אדמה קטנה. כן ילדים, פיסת אדמה חולית, שתי אמות אורכה ושתי אמות רוחבה, עם נחיל נמלים הבונות את קינן, ונחליאלי המוצא מנוח לכף רגלו על תלולית ואפילו כלב בית המותיר בה את רישומיו. ויהי הדבר לפלא.

פיסת אדמה שלמה בארץ שכולה אוטוסטרדות בטון, מסלולים מהירים ופקקים אדירים. קצת חול בארץ שבה האמונה השולטת הייתה "כבישיזם". האומנם?! עד מהרה פשטה השמועה ומכל קצוות אורבניה נהרו אלפי אזרחים סקרנים לחזות בשכיית החמדה. "אתה רואה?" אמר אב לבנו, "אומרים שדבר כזה יש מתחת לכל הכבישים שלנו". כיתות על מורותיהן באו למקום, מגרש חניה דו מפלסי הוכשר לא הרחק משם, בין הקניון הסמוך לקניון הסמוך, קיוסקים ופיצריות התמקמו ממול וסוחרי סידקית פרסו את מרכולתם על הגשר האנכי שנבנה אל מול המדרגות הנעות וגם שלט מאיר עיניים, חמישים אמה קומתו, הוצב במקום, "כאן מתוכנן ההיפרחול – מרכז טבע גדול עם תמונות של פרחי בר, נחלים והקלטות נדירות של ציוץ ציפורים ומעל הכל ריבוע אדמה! בואו בהמוניכם, חניה בשפע". מדריכים לטיולים בחול הסבירו למטיילים כיצד נוצר כתם החול המופלא – עניין של טעות תכנונית נדירה: המהנדס שתיכנן את כביש האורך החוצה את אורבניה מתח בעיפרון קו דק מדי, ואילו לסוללי כביש הרוחב של המדינה נגמר בדיוק האספלט, כך שלמקימי מגדל המשרדים הענק לא נותר אלא להשלים עם קיומו של ריבוע האדמה המוזר. "זה מוכיח שאיתני הטבע חזקים מכל כביש ותגרת ידו של האדם", התלהבו המדריכים, התלמידים הינהנו בראשם בהסכמה ופצחו בשירת "אל נא תעקוף נטוע".

גם הרשויות גילו עניין בפנינה התיירותית החדשה, סוף סוף לא בכל יום מוצאים פיסת אדמה פנויה באורבניה הקטנה. אבל כדי לשמור את חלקת החול הזעירה נשלחו למקום אדריכלי נוף ומהנדסים, פקחים ושוטרים. דחפורים אדירי שן הובאו למקום וחפרו מנהרה תת קרקעית (ותחנת דלק) מתחת לפיסת החול. הפיסה, שרק קומץ גרגירים נשרו ממנה, הוגבהה מעט כדי לאפשר למבקרים לראותה גם בחולפם על הגשר בכביש המהיר. את שוליה שממילא היו דלילים למדי קיצצו מעט, אבל זאת כמובן לטובת הצבת משקפות מיוחדות ויתדות לגדר המקיפה את השמורה. גם שלט גדול, "חול לא לגעת" ננעץ באדמה, וצידו השני הושכר לחברת שילוט חוצות שדאגה להאיר בלילה בנורות ניאון חדישות את החול הנכסף

בארץ אורבניה, ארץ של "כבישיסטים" בין חניון לקניון, בין כביש חוצה לכביש עוקף, בין מסעף למחלף, הייתה פעם פיסת אדמה קטנה, אמתיים אורכה ואמתיים רוחבה, ויהי הדבר לפלא. ומשם המשכנו לשופינג...

(מעריב, 24.1.96)

דף תכנון סיור ותצפית במקום מגורי << בנושא איכות סביבתי ואיכות חיי

התחום שבו עסקנו: _____

1 תיאור התחום: _____

_____

2 מיקום האתר ותיאור סביבתו: _____

_____

3 מהו לדעתך, תפקיד האתר ביישוב/בשכונה? _____

_____

4 ברר עם שכנים ועוברי אורח: מה הם חושבים על האתר? _____

_____

5 א. ציין את השפעתו החיובית של האתר על סביבתו: _____

_____

ב. ציין את ההשפעות השליליות של האתר על סביבתו: _____

_____

6 העלה הצעות לשיפור איכות הסביבה ואיכות החיים ביישוב: _____

_____

7 האם אנו תורמים לפעולות לשיפור האתר? כיצד? _____

_____

